

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**”KPR lyssnar
på oss!”**

Under senaste tiden har det varit en debatt om framtidens äldreomsorg. . Allt detta kan skapa oro hos många. Hur kommer framtidens bostadsmarknad att se ut? Var kan man uppleva ett tryggt åldrande? Frågorna är många och inte alltid så lätta att hantera.

Kvarboendepincip

Lite fakta

På uppdrag av Sveriges Television har Socialstyrelsen tagit fram olika statistikuppgifter:

Under 2000-talet försvann 32 000 platser i äldreboenden. Detta utvecklades till det som kom att kallas ”kvarboendepincipen”, vilket innebär att allt fler vårdas i sitt hem.

9 400 äldre har så mycket hemtjänst att de betraktas som ”extremfall”. Man får i sådana sammanhang mer än 120 timmar hemtjänst i månaden. 3 000 personer behöver hjälp av hemtjänsten dygnet runt.

Enligt Socialstyrelsens statistik och bedömning anses hemtjänsten vara omfattande om den överstiger 50 timmar i månaden. Behöver man så mycket hjälp som 120 timmar eller mer blir kostnaden som regel högre än att låta personen flytta in i någon form av äldreboende.

Äldre är unika och vill ha olika former av omsorg

Fredrik Lennartsson, myndighetschef för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har i debattartikel i tidningen Dagens samhälle uppmärksammat olika behov.

- Morgondagens äldre kommer sannolikt att ha allt mer olika behov som följd av större mångfald och att allt fler lever längre med kroniska sjukdomar. Samtidigt är varje människa unik.

Äldres egna önskemål talar om att det behövs flera olika typer av äldreomsorg. Drygt hälften i en enkätstudie vill flytta till ett mellanboende med anpassade lokaler, gemensamma utrymmen och personal på plats under dagtid. Den andra hälften skulle i stället föredra hemtjänst i sitt nuvarande hem.

En hållbar framtida äldreomsorg kräver långsiktig plan för hur vården och omsorgen för äldre bäst kan anpassas till äldres behov, säger Fredrik Lennartsson. Kommuner bör därför få stöd i sin planering av omsorgen, både på ett nationellt plan och från landstingen.

I en artikel i Svenska Dagbladet sägs följande:

Tusentals äldre tvingas vänta på att få flytta in på äldreboende - trots att kommunen beviljat dem plats. Av de som köar nu har drygt var femte väntat längre än ett år. Helt orimligt, enligt Socialstyrelsen.

- Kommunerna har en skyldighet att planera sin äldreomsorg utifrån de behov som befolkningen har, säger Gert Alaby, samordnare för äldre frågor på Socialstyrelsen.

När en äldre person beviljas plats på äldreboende ska det inte dröja mer än tre månader tills denne får flytta in. Men de fyra senaste åren har nästan sju av tio kommuner inte klarat att leva upp till detta, enligt statistik från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som TT tagit del av. Totalt handlar det om över 15 000 äldre som tvingats vänta för länge.

En stor andel får dessutom vänta betydligt längre än tre månader. Av 1 153 personer som beviljats men i maj ännu inte fått plats hade 648, alltså över hälften, väntat längre än sex månader. Av dem hade drygt var femte väntat längre än ett år.

En del av dem som väntar har fått erbjudanden men tackat nej eftersom det inte matchar deras önskemål. Men platsbristen spelar också in. De senaste fem åren har 6 000 platser på äldreboende försvunnit. Sedan början av 2000-talet handlar det om var fjärde plats.

Både för den enskilde och dens anhöriga kan situationen bli mycket svår. För att beviljas plats på särskilt boende i dag måste man ha omfattande vårdbehov.

- Det är de allra mest sjuka som beviljas plats. Det är ganska uppenbart att det inte är bra att de då på grund av platsbrist får bo kvar hemma i en situation som bedömts som ohållbar, säger Gunnar Akner, professor i geriatrik.

Inte minst för anhöriga är det en mycket slitsam situation förknippad med stress, oro och ängslan som riskerar att leda till en tilltagande ohälsa, påpekar han.

Det kan finnas olika definitioner vad som menas med äldreboende och trygghetsboende.

Oftast är äldreboende en boendeform med personal dygnet runt och vårdbehovet är behovsprövat, enligt bland annat Socialtjänstlagen.

Trygghetsboende innebär att man har viss personal dagtid och tillgång vissa gemensamma lokaler, exempelvis matsal, aktivitetsrum etc. Ägandeformen kan exempelvis vara hyresrätt, bostadsrätt eller kooperativ äganderätt.

Källor: Artiklar från Sveriges Television, Svenska Dagbladet, Dagens samhälle

Några reflektioner av Curt Karlsson.

I många kommuner är det nu bostadsbrist, inte minst för anpassade boenden för äldre.

Bostadsbyggandet måste öka samtidigt som kostnaderna är höga i nybyggnationer. Detta leder i sin tur till att många äldre inte har ekonomiska möjligheter att flytta till en nybyggd bostad, även om man skulle önska.

Kommunala bostadstillägget bör därför kraftigt höjas för att kompensera höga hyror.

Flera utredningar - nu senast utredningen Bostäder att bo kvar i – konstaterar att det dessutom finns stora behov av att förbättra tillgängligheten i nuvarande bostadsbestånd.

Staten måste i samverkan med kommuner vara mer aktiv för att ge olika former av ekonomiskt stöd. Trygghetsboenden är ett sådant exempel där man tillsammans kan samverka. För närvarande finns inga statliga bidrag till sådana boenden.

I Kommunala pensionärsråden (KPR) kan man med fördel efterlysa bostadsförsörjningsprogram. Hur ser nu-läget ut? Hur ser behoven ut om exempelvis fem år? Var är behoven störst? Vilka alternativ erbjuds?

2016 01 27 Curt Karlsson